

ความเห็นฉบับย่อ

[ดูความเห็นฉบับเต็ม](#)

เสร็จที่
195/2523
เรื่อง

หารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับพระราชกฤษฎีกากำหนดที่ดินใน
บริเวณที่จะเวนคืน
ในท้องที่แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร แขวงจักรวรรดิ เขต
สัมพันธวงศ์ แขวง
คลองสาน เขตคลองสาน และแขวง"วัดกัลยาณิ" เขตธนบุรี
กรุงเทพมหานคร พุทธศักราช 2519

ผู้ทำ

หัวข้อประเด็นความเห็น \ ประเด็น (1)

เมื่อพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนเพื่อสร้าง
หรือขยาย
ทางหลวงระบุท้องที่ที่จะเวนคืนพลาดไปโดยไม่ได้ระบุท้องที่ใดท้องที่
หนึ่งที่ประสงค์จะเวนคืนไว้
เจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจะเข้าไป
ดำเนินการใด ๆ
เกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ในท้องที่นั้นจะได้หรือไม่

หัวข้อประเด็นความเห็น \ คำวินิจฉัย

(1) เมื่อพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนไม่
ได้ระบุท้องที่ที่จะเวนคืนไว้
เจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายย่อมไม่มี
อำนาจ
เข้าไปดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

หัวข้อประเด็นความเห็น \ ประเด็น (2)

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย
ไม่มีอำนาจ

เข้าไปดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ในบริเวณท้อง
ที่ที่มีได้ระบุไว้ใน

พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืน การแก้ไขจะทำโดย
ตรา

พระราชกฤษฎีกาแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาฉบับเดิมโดยระบุท้องที่
ที่ต้องการจะเวนคืนให้ถูกต้อง

หรือว่าจะต้องตรา พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืนชั้นใหม่
ทั้งฉบับ

หัวข้อประเด็นความเห็น \ คำวินิจฉัย

(2) การดำเนินการแก้ไขควรกระทำในรูปของการแก้ไขเพิ่มเติม พระ
ราชกฤษฎีกา

เดิมเมื่อแก้ไขชื่อท้องที่ที่ประสงค์จะเวนคืนให้ถูกต้องทั้งในตัว พระราช
กฤษฎีกาและแผนที่ท้าย

พระราชกฤษฎีกาทั้งนี้เพื่อมิให้กระทบกระเทือนถึงกิจการที่ได้กระทำไป
แล้วตาม พระราชกฤษฎีกาเดิม

และทำให้เกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าของที่ดินที่ถูกเวนคืน ทั้งเป็นการ
แก้ไขให้ตรงตามความเป็นจริงด้วย

หัวข้อประเด็นความเห็น \ ประเด็น (3)

ในกรณีที่มีการตรา พระราชกฤษฎีกาแก้ไขเพิ่มเติม พระราชกฤษฎีกา
กำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืน

การคิดค่าทดแทนจะคิดในวันใด กล่าวคือ จะคิดราคาในวันออกประกาศ

พระราชกฤษฎีกาฉบับแรกใช้บังคับหรือว่าจะคิดในวันที่ พระราช

กฤษฎีกาฉบับแก้ไขเพิ่มเติมใช้บังคับ

หัวข้อประเด็นความเห็น \ คำวินิจฉัย

(3) สำหรับราคาค่าทดแทนนั้น เมื่อได้ทำการแก้ไขในลักษณะที่
เป็นการแก้ไข

พระราชกฤษฎีกาฉบับเดิม การกำหนดราคาค่าทดแทนสำหรับท้องที่ที่
มีได้ระบุไว้หรือที่ได้ระบุไว้ใน พระราชกฤษฎีกา

ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมก็ต้องคิดในวันที่ พระราชกฤษฎีกาฉบับแก้ไขเพิ่มเติม
มีผลใช้บังคับ เฉพาะท้องที่ที่มีได้

ระบุแก้ไขเพิ่มเติมแล้วเท่านั้น

ความเห็นฉบับเต็ม

[ดูความเห็นฉบับย่อ](#)

เรื่องเสร็จที่ ๑๙๕/๒๕๒๓

บันทึก

เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับพระราชกฤษฎีกากำหนดเขต
ที่ดินในบริเวณที่
ที่จะเวนคืนในท้องที่แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร
แขวงจักรวรรดิ
เขตสัมพันธวงศ์ แขวงคลองสาน เขตคลองสาน และ
แขวงวัดกัลยาณ์
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๑๙

กรมโยธาธิการ กระทรวงมหาดไทย ได้มีหนังสือ ด่วน
มาก ที่ มท.๐๘๐๑/๑๖๙๕ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๒๓ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืน ในท้องที่แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์ แขวงคลองสาน เขตคลองสาน และแขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๑๙ โดยมีข้อเท็จจริงว่า พระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าวได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๑๙ เพื่อดำเนินการเวนคืนที่ดินในท้องที่ แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์ แขวงคลองสาน เขตคลองสาน และแขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร สำหรับสร้างทางหลวงให้รับกับสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาที่จะสร้างใหม่ด้านข้างสะพานพระพุทธยอดฟ้า ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ประกาศกำหนดให้ทางหลวงที่จะสร้างดังกล่าวเป็นทางหลวงที่มีความจำเป็นต้องสร้างโดยเร่งด่วน แต่เมื่อเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวได้เข้าไปทำการสำรวจที่ดินที่จะเวนคืนแล้ว ปรากฏว่า บริเวณที่ดินในพระราชกฤษฎีกาซึ่งระบุว่าเป็น ♦แขวงคลองสาน เขตคลองสาน♦ นั้น แท้ที่จริงเป็น ♦แขวงสมเด็จเจ้าพระยา เขตคลองสาน♦ ทำให้เกิดปัญหาว่าเจ้า

หน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์และดำเนินการสร้างทางหลวง หรือดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับการสร้างทางหลวงในบริเวณท้องที่แขวงสมเด็จพระเจ้าพระยา เขตคลองสาน ซึ่งตามพระราชกฤษฎีกาจะระบุเป็น ♦แขวงคลองสาน เขตคลองสาน♦ ได้หรือไม่

กรมโยธาธิการมีความเห็นว่า แม้ในพระราชกฤษฎีกาจะระบุชื่อท้องที่ที่จะเวนคืนคลาดเคลื่อนไป แต่ท้องที่ที่จะเวนคืนก็ยังเป็นท้องที่เดิมตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกา มิได้มีการเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด และตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาก็ระบุเพียงว่าแนวเขตที่ดินที่จะสำรวจเพื่อเวนคืนอยู่ในท้องที่ ♦เขตคลองสาน♦ โดยมีได้ระบุว่าอยู่ในแขวงใด ซึ่งตามความในมาตรา ๖๔ วรรคสอง แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ กำหนดให้ถือว่าแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาเป็นส่วนหนึ่งแห่งพระราชกฤษฎีกาด้วย ดังนั้น เจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์จึงมีอำนาจที่จะเข้าไปดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ภายในท้องที่ตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาได้ รวมทั้งภายในท้องที่แขวงสมเด็จพระเจ้าพระยา เขตคลองสาน ได้ด้วย และกรมโยธาธิการได้หารือปัญหานี้ไปยังที่ปรึกษากฎหมายกระทรวงมหาดไทย

ที่ปรึกษากฎหมายกระทรวงมหาดไทยมีความเห็นว่า เมื่อในพระราชกฤษฎีกาและแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาที่เป็นปัญหานี้ไม่ได้ระบุแขวงสมเด็จพระเจ้าพระยา เขตคลองสาน เจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์จึงไม่มีอำนาจที่จะเข้าไปดำเนินการใด ๆ ตามนัยข้อ ๖๔ ข้อ ๖๕ ข้อ ๖๖ ข้อ ๖๗ ข้อ ๖๘ และข้อ ๖๙ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๕ ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้ และได้เสนอแนะว่าควรที่จะตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืน ในท้องที่แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์ แขวงคลองสาน เขตคลองสาน และแขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดยให้มีบทบัญญัติแก้ไขข้อความว่า ♦แขวงคลองสาน♦ เป็น ♦แขวงสมเด็จพระเจ้าพระยา♦ ในพระราชกฤษฎีกาและแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาฉบับแรก

กรมโยธาธิการจึงได้เสนอให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณา ซึ่งคณะกรรมการร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาแล้วมีความเห็นแยกเป็น ๒ ฝ่าย คือ ฝ่ายหนึ่งให้ตราพระราชกฤษฎีกาแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาฉบับแรก และอีกฝ่ายหนึ่งให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นใหม่ทั้งฉบับ โดยทั้งสองฝ่ายได้โต้แย้งกันในปัญหาข้อ

กฎหมายที่เกี่ยวกับการคิดราคาค่าทดแทนว่าจะกำหนดราคาค่าทดแทนอย่างไรและนับอายุของพระราชกฤษฎีกาอย่างไรเนื่องจากพระราชกฤษฎีกาฉบับแรกจะเหลืออายุอยู่อีก ประมาณ ๑ ปีเท่านั้น ดังนั้น ที่ประชุมคณะกรรมการร่างกฎหมายกระทรวงมหาดไทยจึงมีมติมอบให้กรมโยธาธิการหรือคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรมโยธาธิการจึงขอหารือว่า

๑. เมื่อพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืน ๙ ที่เป็นปัญหานี้ ไม่ได้ระบุท้องที่แขวงสมเด็จเจ้าพระยา เขตคลองสานไว้ เจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะเข้าไปดำเนินการเกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ในบริเวณท้องที่แขวงสมเด็จเจ้าพระยา เขตคลองสาน ได้หรือไม่

๒. ถ้าเจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจเข้าไปดำเนินการได้ จะดำเนินการแก้ไขโดยตราพระราชกฤษฎีกาแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาเดิมให้มีบทบัญญัติแก้ไขข้อความว่า ♦ แขวงคลองสาน ♦ ในพระราชกฤษฎีกาและแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาฉบับเดิมทุกแห่งเป็น ♦ แขวงสมเด็จเจ้าพระยา ♦ จะได้หรือไม่ หรือจะต้องตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนดังกล่าวขึ้นใหม่ทั้งฉบับ

๓. ในกรณีที่มีการตราพระราชกฤษฎีกาแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาเดิมการกำหนดราคาค่าทดแทนจะคิดในวันใด กล่าวคือ ในวันที่พระราชกฤษฎีกาฉบับเดิมมีผลใช้บังคับหรือวันที่พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๒ มีผลใช้บังคับ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวประกอบกับคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวง และกรมโยธาธิการ) แล้วมีความเห็นว่า

๑. ในปัญหาแรก เนื่องจากในการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนเพื่อสร้างหรือขยายทางหลวงจะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ ๖๔^๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ คือจะต้องระบุความประสงค์ของการเวนคืน เจ้าหน้าที่เวนคืนและท้องที่ที่จะเวนคืน และเมื่อได้ตราพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวแล้ว เจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ดังกล่าวจึงจะมีอำนาจเข้าไปสำรวจและดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดไว้

ภายในแนวเขตตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกานั้นได้ตามข้อ ๖๕^[๒]แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าว นอกจากนี้มาตรา ๕ แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืนที่เป็นปัญหานี้ได้กำหนดไว้ชัดเจนว่า ♦บริเวณที่ดินที่จะทำการสำรวจเพื่อเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกานี้อยู่ในท้องที่แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์ แขวงคลองสาน เขตคลองสาน และแขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ภายในแนวเขตตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกานี้♦ ดังนั้น เมื่อในพระราชกฤษฎีกาและแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาที่เป็นปัญหานี้มิได้ระบุชื่อท้องที่ แขวงสมเด็จเจ้าพระยา เขตคลองสานไว้ เจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์จึงไม่มีอำนาจที่จะเข้าไปดำเนินการเกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตามที่กฎหมายว่าด้วยทางหลวงกำหนดไว้ในเขตท้องที่ดังกล่าวได้ แม้ว่าในแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาจะกำหนดแนวที่ดินที่จะทำการสำรวจเพื่อเวนคืนไว้โดยกำหนดให้เขตคลองสานทั้งหมดอยู่ในแนวเขตที่จะสำรวจก็ตาม

๒. ปัญหาที่สอง เนื่องจากการตราพระราชกฤษฎีกาฉบับเดิม ปรากฏว่า ได้ระบุท้องที่ที่จะเวนคืนคลาดเคลื่อนไป การแก้ไขจึงควรกระทำในรูปพระราชกฤษฎีกาแก้ไขเพิ่มเติม โดยกำหนดให้มีบทบัญญัติแก้ไขข้อความว่า ♦แขวงคลองสาน♦ เป็น ♦แขวงสมเด็จเจ้าพระยา♦ เสียทุกแห่งในพระราชกฤษฎีกาและในแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาฉบับเดิม ทั้งนี้ เพื่อให้ถูกต้องตามความเป็นจริง

๓. ในปัญหาที่สาม เกี่ยวกับการกำหนดราคาค่าทดแทนเมื่อได้ทำการแก้ไขในลักษณะที่เป็นการแก้ไขพระราชกฤษฎีกาฉบับเดิมแล้ว การกำหนดราคาค่าทดแทนที่ดินในแขวงสมเด็จเจ้าพระยา เขตคลองสาน ก็จะต้องคิดในวันที่พระราชกฤษฎีกาฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม(พระราชกฤษฎีกา ฉบับที่ ๒) มีผลใช้บังคับทั้งนี้ ตามข้อ ๓๖^[๓] แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕

(ลงชื่อ) อมร จันทรสมบูรณ์
(นายอมร จันทรสมบูรณ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๒๓

[๑](#)ข้อ ๖๔ พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืน
ต้องระบุ

- (๑) ความประสงค์ของการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์
- (๒) เจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์
- (๓) ท้องที่ที่จะเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

ให้มีแผนที่แสดงขอบเขตบริเวณแห่งอสังหาริมทรัพย์ที่คิดว่าจะ
เวนคืนติดไว้ท้ายพระราชกฤษฎีกานั้น แผนที่ที่กล่าวนี้ให้ถือเป็นส่วนหนึ่งแห่งพระ
ราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาเช่นนี้ให้ใช้บังคับได้มีกำหนดสองปี หรือตาม
กำหนดเวลาที่ได้ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกานั้น แต่ต้องไม่เกินห้าปี แล้วแต่จะเห็น
ว่าจำเป็นเพื่อทำการสำรวจท้องที่นั้น

[๑](#)ข้อ ๖๕ ในระหว่างกำหนดเวลาที่พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน
ในบริเวณที่ที่จะเวนคืนใช้บังคับ ให้เจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์หรือผู้ซึ่งได้
รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์มีอำนาจภายในเขตตามแผนที่
ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปทำการอันจำเป็นเพื่อการสำรวจ หรือตรวจสอบวัตถุประสงค์
ใช้งานทางจนกว่าจะเสร็จ

(๒) กำหนดเขตที่ดินที่ประสงค์จะเวนคืน และแนวเขตของกิจการซึ่ง
ประสงค์จะกระทำการที่ดินนั้น

(๓) ทำเครื่องหมายระดับ ขอบเขต และแนวเขต โดยปักหลักหรือขุด
คู

(๔) ตัดหรือถางต้นไม้ พืชพันธุ์ รั้ว หรือป่า อันจำเป็นแก่กิจการดัง
กล่าวใน (๑) (๒) หรือ (๓)

แต่ห้ามมิให้เข้าไปในอาคาร ลานบ้าน หรือลานมีรั้วกันอันติดต่อกับ
บ้านซึ่งเป็นที่อยู่อาศัย เว้นแต่เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์อนุญาต
หรือเจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ได้รับแจ้งความเรื่องกิจการที่จะ
กระทำไม่น้อยกว่าสามวันก่อนเริ่มกระทำการนั้น

[๑](#)ข้อ ๗๖ เงินค่าทดแทนนั้น ถ้าไม่มีบทบัญญัติเป็นพิเศษในพระราช
บัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ซึ่งออกตามข้อ ๖๓ แล้ว ให้กำหนดเตาราคาของ
ทรัพย์สินตามราคาธรรมดาที่ซื้อขายในท้องตลาดในวันดังต่อไปนี้

(๑) ในวันที่พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืน
ใช้บังคับในกรณีที่ได้อตราพระราชกฤษฎีกาเช่นนั้น

(๒) ในวันที่พระราชกฤษฎีกากำหนดแนวทางหลวงใช้บังคับ ในกรณีที่
ได้อตราพระราชกฤษฎีกาเช่นนั้น

(๓) ในวันที่พระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ใช้บังคับ ในกรณีที่
ได้อตราพระราชบัญญัติเช่นนั้น